“atölyez” DENEYİM 1: ANKARA’NIN ASİLEŞEN MİMARLARI VE ASİLEŞ(TİRİL)EN MEKÂNLARI ÜZERİNE

İrem Küçük Yılmaz, Arş. Gör. Dr., *Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü*[1]

“Bir yolda, bir çizgide önemli olan
daima ortasıdır,
ne başı ne sonu önemlidir.
Hep bir yolun ortasındayız,
bir şeyin ortasındayız”
Gilles Deleuze

Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'ndeki yedi adet düşey tasarım stüdyosundan biri olan atölyez, kendisini “özerk” bir alanda “özgün” bir kurguyla var etmek üzere kurulmuş bir stüdyodur. Mimari tasarım eğitiminde deneysel bir yaklaşım benimseyen atölyez, stüdyo çalışmalarını birbiriyle ilişkili, birbirini tamamlayan farklı tematik diziler üzerinden yürütmektedir. atölyez’nin “Mimar Figürü” ana temasıyla yürüttüğü stüdyolar dizisinin ilki olan “İsyan Mimarlığı/Asi Mimar” üzerinden üretilen bu çalışma, bir yandan stüdyonun kendine özgü olarak geliştirdiği kurgusunu ve tematik içeriğini paylaşıma açarken diğer yandan Ankara kenti üzerine sahip olduğu bilgi ve deneyim birikimini aktarır. **(Görsel 1)** Çalışmanın konuyu ele alış biçimi, hem mimari tasarım stüdyosunun eğitsel kurgusu, hem de Ankara’nın kentsel/mekânsal tasarım potansiyelleri bağlamında içerik oluşturur. Üç bölüm halinde kurgulanan bu çalışmanın ilk bölümü, “Mimar Figürü” ve “İsyan Mimarlığı/Asi Mimar” temalarının içeriğine ve tanımladığı sorunsal alana ilişkin bilgi verir. İkinci bölüm “İsyan Mimarlığı/Asi Mimar” temasına özgü olarak yapılandırılan stüdyo kurgusunu anlatır ve sürecin işleyişini açıklar. Üçüncü bölüm ise, Ankara kentinin bir müdahale alanı olarak ele alınışını, kente yapılan müdahalelerin etki alanlarını ve içeriğini tartışır.

Görsel 1: *Görsel 1. Stüdyonun tematik afişi ve paylaşım ortamları*
Kaynak: *atölyez arşivi*

atölyez'nin stüdyo çalışmalarından birini konu etmeden önce, atölyenin pedagojik yaklaşım ve kurgusunu açıklamak ele alınan eğitimsel içeriğin bağlamını oluşturmak açısından önem taşır. atölyez'nin stüdyo kurgusu, "aşırı disiplinsiz işler" ve "disiplinsiz işler" olarak iki bölümden oluşur. "Aşırı disiplinsiz işler" bölümü, öğrencilerin düşüncelerini yapılandırmak ve becerilerini geliştirmek üzere farklı araç/gereçlerin kullanımıyla tanışık hale gelmesini ve bir tasarım problemini ele almak üzere farklı bakış açıları kazanmasını amaçlar. Belirli bir tasarım disiplininin sınırları içine sıkışmaksızın, ele alınan konuyu geniş tasarım bağlamları içinde tartışan bu bölüm 5-6 haftalık bir sürece yayılır. Etkileşim alanları kurmak üzere, 6-10 kişilik gruplar halinde gerçekleştirilen tasarım çalışmalarında sanatsal işler (yerleştirme, film vb.) üretilir. "Disiplinsiz işler" olarak adlandırılan ikinci bölüm ise, öğrencilerin bir tema çerçevesinde kendi tasarım sorunsalına ilişkin bağlamı kurma, programı tasarlama ve buna yönelik yapısal bir durumu var etme becerisini geliştirmeyi amaçlar. Mimarlığın tanımlanması mümkün olmayan geniş bağlamında konumlandırılan tasarım çalışmalarına ayrılan bu bölüm, 8-10 haftalık bir sürece yayılır. Bireysel ya da 2-4 kişilik tasarım ekiplerince yürütülen çalışmalarda mimari işler üretilir. Her iki bölümde de, stüdyo üyelerinin sahip oldukları farklı bilgi ve deneyim içeriklerinin stüdyo sinerjisi içinde görünür hale gelerek birbirini beslemesi önemsenir.

"Mimar Figürü" ve "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar"

"kendimizi
'kader ve talihimizin mimarı' olarak
kurgulamamız,
kendi failliğimizin metaforu olarak
mimar figürünü benimsememiz demektir."
David Harvey

David Harvey "Umut Mekânları"nda, "alternatif dünyalar üzerine düşünsel deneylere olanak tanıyacak bir alan" açmak için bir irade gerektiğini belirtir. Bunu "düşüncede bile olsa, kontrolsüz sermaye birikimi, sınıf ayrıcalıkları ve siyasi-ekonomik iktidarın ağır eşitsizliklerince empoze edilen sosyo-ekolojik biçimleri aşacak veya tersine çevirecek bir irade" olarak tarif eder ve "yaratma istenci"[2] ile ilişkili olarak ele alır. Harvey bir metafor olarak gündeme getirdiği "mimar figürü"nü de yaratma istencinin var ettiği bir figür olarak ortaya koyar. "Mimar figürü"nü "belirli bir merkeziliği ve konumsallığı olması" dolayısıyla kullandığını belirtmesine karşın, onu "mimar"dan ayrı bir eylem figürü olarak tartışır.[3]

Harvey'in Karl Marx'tan yaptığı alıntı, "mimar figürü"nün belirli bir kimliğe işaret etmek yerine bir oluş halini belirtme durumunu açıklar:

"Esas itibariyle emek, hem insan hem de doğanın katıldığı, insanın doğa ile kendisi arasında kendi rızası ile başlattığı, düzenlediği ve denetlediği maddi etki-tepkiler sürecidir... Dış dünya üzerinde bu yolla etki edip onu değiştirirken insan aynı zamanda kendi doğasını da değiştirir. İçinde uyuklayan güçleri geliştirir ve bunları kendi hükmüne itaat etmeye zorlar..."[4]

Harvey'in açıklamalarına referansla "mimar figürü"nü, yaratma istenciyle eylemde bulunarak şekillenen, çokluk belirten, belirgin olmayan, değişim halinde bir figür olarak kavrayabiliriz. Hem çevresini hem de kendisini yaratma eylemliliği içinde tekrar tekrar var eden "mimar figürü"nün içeriğini, mimarlığı ve mimarı sorgulayan kavramsal bir çerçeve olarak derinleştirebiliriz.

atölyez'de stüdyo teması olarak verilen "Mimar Figürü", mimarlığın değişen, dönüşen ve genişleyen içeriği ile mimar kimliğinin bileşenlerini sorgulamak üzere altı çalışma dönemine yayılan alt temalar dizisi halinde kurgulanmıştır. 1. "İsyan

Mimarlığı/Asi Mimar", 2. "Mekânın Dışında Olsun da Neresi Olursa Olsun", 3. "Dijital Zanaat/ Dijital Zanaatçı", 4. "Kaos", 5. "Eşikte Mimarlık/ Eşikteki Mimar", 6. "Oyun Mimarlığı/Oyuncu Mimar" temaları, "mimar figürü" üzerine açık bir anlatı kuran farklı izlekler çizmiştir. Hem özerk alanlar tanımlayan hem de aralarında kurulan bağlantılarla birbirine içkin hale gelen bu alt temalar, "Mimar Figürü"nü yeniden kuran, taslak bir örüntü oluşturmuştur. Bu bağlamda mimarlığın ve mimarın varoluşu, birbirini var eden oluşlar olarak tekrar tekrar sorgulanmıştır. Mimarlığın varoluşu disipliner sınırların ötesinde, farklı düşün ve eylem alanlarına yaygın ve bu alanların çokluğu içinde şekillenen bir icat meselesi olarak tartışmaya açılmıştır. Mimarın bireyselliği ise çok yönlü ve çok bileşenli bir kimlik inşa sorunsalı bağlamında ele alınmıştır.[5] Bu anlamda, "Mimar Figürü" bağlamında oluşturulan stüdyo anlatısı, mimarlığı ve mimarı yeniden tanımlama girişiminin ötesinde, bu tanımlamaları çeşitlendirmek ve farklı bakış açılarının çokluğu içinde tekrar tekrar tartışmak üzere oluşturulmuş, türemeye açık rizomatik[6] bir yapı olarak düşünülebilir.

Mimar Figürü dizisinin ilki olan "İsyan Mimarlığı/ Asi Mimar", kentteki toplumsal ve kültürel üretimi yönlendiren, baskılayan ve kısıtlayan mekân oluşumları karşısında "isyan"ı[7], mimarın sorumluluk alanı üzerinden yeniden düşünmeyi öneren bir temadır. Mekânsal tahakkümü bireysel ve kolektif yaratıcılık örüntüleriyle dönüştürmenin yollarını araştırır. Gündelik yaşama tahakküm eden, belirli yaşam tarzlarına ait imgelerin kuşatıcı etkisinden sıyrılma iradesi, mimarın varoluşsal sorumluluğuyla ilgilidir. Hakim değerler, işleyiş sistemleri ve ilişki ağları bütününün oluşturduğu güç alanları içinde, direnç oluşturma kapasitesi önem kazanır. "İsyan"ı direnç oluşturmanın yollar/yordamlar bütünlüğü içinde kavramak üzere geliştirilen bu tema, onu mimarın bireysel iradesinin özgürleşmesi sorunsalıyla ilişkilendirir.[8] Mimarın hem mimarlığın icat olanaklarını keşfetmesi hem de kendisini inşa etmesi için iradeyi özgürleştiren bir alana ihtiyacı vardır. "İsyan Mimarlığı/ Asi Mimar", bu alanı kurmaya yönelik olarak, "isyan"ı direnç oluşturan mimari bir refleks olarak düşünmeyi önerir. Bir şeyi değiştirme iradesiyle ona müdahalede bulunabilmenin yolu olarak "isyan", hem mimari ve kentsel tasarım eylemlilikleri, hem de eylemde bulunan mimar üzerinden ele alınır. "İsyan Mimarlığı", var olan mekânsal gerçekliği sarsıp, yerinden eden, kısıtlanmış, bastırılmış, göz ardı edilmiş mekânsal potansiyelleri etkinleştiren, mekâna ait başka halleri görünür kılan bir mimarlık pratiğine yönelik araştırmanın çerçevesini kurar. "Asi Mimar" ise tasarım pratiği içinde isyan refleksi geliştiren mimar figürünü sorunlaştırır.

"İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" Stüdyo Kurgusu

"bilinçleri uyanıncaya kadar
asla isyan etmeyecekler,
isyan etmedikçe
asla bir bilince sahip olamayacaklar."
George Orwell

Stüdyo "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" teması bağlamında "isyan"ı yıkım ve yaratım süreçlerinin bütünlüğü içinde oluşan bir çatışma zemini olarak değerlendirmiştir. Bu doğrultuda iki bölüm halinde kurgulanan stüdyonun ilk bölümünde öğrencilerin yıkım aracılığıyla mimarlığı sorgulaması, yıkımı tasarım aracına dönüştüren sanatsal işler üretmesi beklenmiştir. İkinci bölümde ise, Ankara kenti bir müdahale alanı olarak belirlenmiş, kent bağlamında belirli alanların yıkılmasına karar verilerek, bu alanların mekânsal ötekilikleri açığa çıkaracak şekilde yeniden yaratımı sorun edilmiştir. 25 kişilik bir öğrenci grubuyla[9] yürütülen stüdyo çalışmalarında hem ekipler halinde hem de bireysel olarak tasarım işleri üretilmiştir.

Beş haftalık bir çalışma sürecini kapsayan ilk bölüm, temel bir mimarlık sorunu olan yıkımı anlamak, araştırmak, deneylemek ve tartışmak üzere şekillenmiştir. Yıkıma sebep olan müdahaleler, anlık ve sürekli müdahaleler olarak iki başlık halinde ele alınmıştır. Anlık müdahaleler, savaş, göç, kentsel dönüşüm vb insan iradesindeki müdahaleler ile deprem, tsunami, erozyon vb. doğa tarafından gerçekleşen insan iradesi dışındaki müdahaleler olarak iki alt başlığa ayrılmıştır. Sürekli müdahaleler ise, sosyo-kültürel müdahaleler ve ekolojik müdahaleler alt başlıkları üzerinden tartışılmıştır. Öğrenciler 5-6 kişilik dört tasarım ekibi oluşturarak bu başlıkları bölüşmüş ve mimarlığın temel araçları dışında kalan farklı araçları da kullanarak, yıkımın doğasını anlamaya yönelik sanatsal işlerin üretimine odaklanmıştır. İşlerin tasarlandığı süreç boyunca, ekiplerin, gereksindiği çalışma ortamını kurmak üzere, stüdyonun fiziki ortamını fiziki müdahaleler yoluyla sürekli olarak değiştirmesi teşvik edilmiştir. **(Görsel 2)** Ders süresi içinde kolektif olarak yaratılan stüdyo mekânı ders sonunda ise yıkılmıştır. Böylelikle mekânsal yaratım ve yıkımın, ekiplerin çalışma süreçleriyle bağlantılı olarak deneyimlenmesi sağlanmıştır. Bu bölümün sonunda 1/1 ölçekli yerleştirmeler ola-

Görsel 2: *Stüdyo ortamının fiziki müdahaleler yoluyla dönüştürülmesi*
Kaynak: *atölyez arşivi*

Görsel 3: *"İsyan Mimarlığı/asi Mimar" teması bağlamında üretilen aşırı disiplinsiz işler*
Kaynak: *atölyez arşivi*

rak üretilen işler de yıkımın etkileşimli olarak deneyimlenmesine olanak verecek şekilde kurgulanmış ve mimarlık fakültesi içinde performansa dayalı sunuşlarla paylaşıma açılmıştır. **(Görsel 3)**

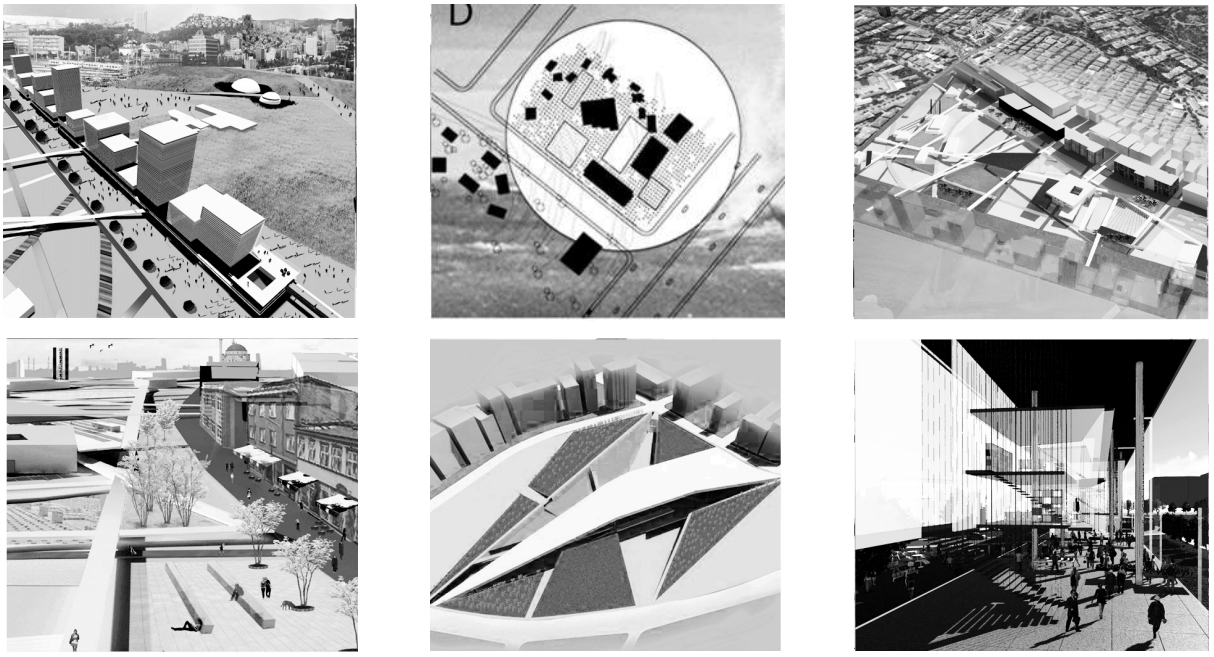
On bir haftalık bir çalışma sürecine yayılan ikinci bölümdeyse, "isyan"ın yıkımla ilişkili olarak ele alınmasına devam edilmiş ve Ankara kenti müdahale alanı olarak tanımlanmıştır. Gazi Üniversitesi bağlamında, mimarlık öğrencilerine uygulanan anketler sonucu Ankara'da yıkılması ve yıkılmaması istenilen binalar saptanmıştır. Yapılan saptamalar doğrultusunda Ankara'daki mimarlık öğrencilerinin kente bakışını yansıtan kentsel haritalamalar oluşturulmuştur. Anket sonuçlarına göre, yıkılması en çok istenen kentsel alanlar üzerinden isyan durumunun kurulmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda her biri, bir öğrenci tarafından ele alınmak üzere, yıkılması istenen yapılar anketinde çıkan ilk 25 yapı[10] öğrencilere problem alanı olarak verilmiştir. **(Görsel 3)** Herhangi bir müdahalede bulunmadan önce, öğrencilerden ele aldığı yapının yıkılma isteminin ardında yatan nedenleri ortaya çıkarması, bu nedenlerin geçerliliğini sorgulaması ve yıkımı tetikleyen dinamikleri keşfetmesi beklenmiştir. Söz konusu keşif ve sorgulama süreci boyunca, mekânın değişen sosyal, politik/ideolojik, kültürel kodlarını tartışmak amaçlanmıştır. Kendi içlerindeki "asi mimar"ı keşfe çıkan öğrenciler, kentte yıkıma yol açan dinamikleri anlamak ve yönlendirmek üzerine çalışmıştır. Yaptıkları araştırmalar ve sorgulamalar doğrultusunda Ankara'nın olası kentsel kurguları üzerine tartışmış ve ele aldıkları kentsel alanı yakın çevresiyle birlikte değerlendirerek yeniden kurgulamışlardır. **(Görsel 4-5-6)**

Görsel 4: *Stüdyoda Ankara kenti bağlamında belirlenen müdahale alanları*
Kaynak: *atölyez arşivi*

Görsel 5: *Stüdyoda Ankara kenti bağlamında geliştirilen müdahaleler*
Kaynak: *atölyez arşivi*

Görsel 6: *Stüdyoda Ankara kenti bağlamında geliştirilen mimari tasarım işleri*
Kaynak: *atölyez arşivi*

İsyanın Müdahale Alanı Olarak Ankara

"Özgür olmayan bir dünyayla
başa çıkmanın tek yolu,
varoluşunu bir isyan eylemine dönüştürerek,
tamamen özgür olmaktır."
Albert Camus

"İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" teması, Ankara'yı bir müdahale alanı olarak belirlemiş ve Ankara'nın mekânsal tasarım potansiyellerini açığa çıkarmak üzere, yıkım ve yaratım eylemliliklerinin bütünlüğü içinde çeşitli tasarım müdahalelerinin üretimine odaklanmıştır. Kente yapılan müdahalelerin bireysel ve kolektif içeriği, iç içe geçen araştırma, tartışma ve tasarlama süreçlerinde, öğrencilerin tek başına yürüttükleri çalışmalar ile birbiriyle etkileşim kurdukları çalışmalar üzerinden şekillenmiştir. Araştırma sürecinde, Ankara Kenti üzerine yapılan anket çalışması, öğrencilerin kente olan bakışını bireysel ve kolektif düzeyde anlamaya ve her öğrencinin kendi bakışının içinde yer aldığı öğrenci topluluğuyla benzeşen ve ayrışan yanlarını keşfetmesine olanak tanımıştır. Stüdyo içinde ve stüdyo dışında kurulan tartışmalarla, çok katmanlı etkileşim alanlarının ortaya çıktığı katılımcı süreçler içinde, öğrencilerin belirledikleri kentsel müdahale alanlarını müzakere etmeleri sağlamıştır. Böylelikle Ankara üzerine bir çatışma/uzlaşma zemininin kurulma durumu mimarlık öğrencileri aracılığıyla deneyimlenmiştir. Öğrencilerin yaşadıkları çevre üzerine spekülatif düşünce geliştirme ve muhakemede bulunma becerilerinin gelişimi önemsenmiştir. Stüdyoda kentin farklı alanlarında yürütülen tasarım çalışmalarının etkileşimli şekilde, birbiriyle ilişkilendirilerek yürütülmesiyle, Ankara kenti üzerine bütüncül bir bakış oluşturan müdahale dizileri geliştirilmiştir. Tartışma ve tasarlama süreçleri içinde Ankara üzerine üretilen içeriklerin bütünüyle izlenmesi, düzenlenmesi ve aktarılmasındaki zorluklara karşın, araştırma süreci içinde uygulanan anket çalışması öğrencilerin Ankara kentiyle kurdukları ilişkiyi anlamak üzere aktarılabilir ve yorumlanabilir veri sağlamıştır.

Mimarlık öğrencilerinin Ankara kentiyle ilişki kurduğu ve yaşantısına katıldığı kentsel alanları anlamak ve kendisine yabancı bulduğu kentsel yapılanmaları açığa çıkarmak üzere öğrenciler arasında uygulanan anket çalışması araç olarak kullanılmıştır. Gazi Üniversitesi bağlamında, farklı eğitim sınıflarından mimarlık öğrencilerine uygulanan anketler sonucu Ankara'da yıkılması ve yıkılmaması istenilen yapılar saptanmıştır. **(Görsel 7-8)**

YIKILMASI ÖNERİLEN YAPILAR / GAZİ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ					
KIZILAY AVM	88	SIHHIYE ADLİYE	3	CEBECİ BAN.	1
GAZİ MMF	49	ULUS OPERA	3	MAK. KİM. END.	1
AOÇ CUM. BAŞ.	31	KEÇİÖREN ŞEL.	3	CONGRESİUM	1
GİRİŞ KAPILARI	29	SIHHIYE KÖPRÜSÜ	3	CEBECİ KÜTÜP.	1
BAŞBAKANLIK	24	TOBB	3	KIZILAY LALE HEY.	1
ULUS ÇARŞISI	19	TAURUS AVM	2	DANIŞTAY BİNASI	1
CSO	17	SAAT KULELERİ	2	ULUS RADİSSAN	1
AKP BİNASI	13	YILDIRIM BEY. Ü.	2	GAZİ MEDİKAL	1
ANKAMALL	13	TANDOĞAN MET.	2	ZAFER ÇARŞISI	1
ATAKULE	11	ULUS SPOR MER.	2	DEMİRTEPE BAL.	1
EMEK İŞHANI	10	BAŞKENT E.Ö.YUR	2	GAZİ HASTANESİ	1
KOCATEPE CAMİ	10	GÖKSU PARKI	2	TES-İŞ BİNASI	1
NEXT LEVEL	10	ASKİ	2	GENÇ.SPOR BAK.	1
KEÇİÖREN C. KUL.	10	TANDOĞAN HEY.	2	GAZİ REKTÖRLÜK	1
19 MAYIS STAD.	9	ALTINDAĞ B.B.	2	KÜLTÜR BAK.	1
ÇANKAYA OTELİ	9	YKM	2	VAKIF. BÖL. MÜD	1
CONDİMİNİUM	8	ANAFARTALAR Ç.	2	CEBECİ STADI	1
MALTEPE PAZARI	8	GENÇLİK PARKI	1	ÇEVRE ŞEHİR. BAK	1
AŞTİ	7	MEDİA MARK .	1	ANITKABİR	1
ARMADA	7	NATA VEGA	1	EGO MÜD.	1
MHP BİNASI	6	HAMAMÖNÜ PTT	1	ATLANTİS	1
MALTEPE OTO.	6	EYMİR GÖLÜ	1		
TARIM KÖY. BAK.	6	TÜRKİYE VOL. F.	1		
ESTARGON KALESİ	5	SER.PİY.KUR.BİNA	1		
SSK İŞHANI	5	ULUS İŞHANI	1		
GÖKKUŞAĞI KAFE	5	MİLLİ PİYANGO	1		
SIHHİYE KAT. OTO.	5	BATIKENT KUL.	1		
BEŞEVLER İMAM	4	KURTULUŞ MET.	1		
SABANCI YURDU	4	HARİKALAR DİY.	1		
FATİH KÖP.	4	ARCADİUM AVM	1		
EMNİYET MÜD.	4	METROPOLİTAN H	1		
GENÇ. SPOR MÜD.	4	BAŞKENT GAZ	1		
ULUS 100.YIL ÇARŞ.	3	THK GÖZLEM KUL.	1		

Görsel 7: *Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde yapılan yıkılması önerilen yapılar anketinin sonuçları*
Kaynak: *atölyez arşivi*

YIKILMAMASI ÖNERİLEN YAPILAR / GAZİ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ					
ANITKABİR		ANK. SPOR SAL.		GORDİON AVM	
CERMODERN	55	ARMADA	2	HİLTON	1
ULUS İŞ BANKASI	41	ATATÜRK LİSESİ	2	KARA KUTU	1
ANKARA GARI	35	BÜYÜKELÇİLİKLER	2	KEMAL KURDAŞ SL.	1
ULUS ZİRAAT BANK.	24	CONGRESİUM	2	KIZILAY AVM	1
ODTÜ	21	CSO	2	MEBUSEVLERİ APT.	1
GAZİ REKTÖRLÜK	19	DİYANET CAMİİ	2	NOTERLER BİRLİĞİ	1
ANKARA KALESİ	18	DTCF	2	SHOW TV BİNASI	1
ESKİ MECLİS	17	EGE PLAZA	2	TAURUS	1
SÜMERBANK	16	KURT.SAV.MÜZ.	2	THE PARAGON	1
ESENBOĞA HAV.	15	ADLİYE	2	TÜRK TARİH KUR.	1
AŞTİ	14	KENTPARK	2	VİA GREEN	1
HAMAMÖNÜ	13	KÜLTÜR BAK.	2	MECLİS CAMİİ	1
OPERA BİNASI	13	RESİM HEY.MÜZ.	2	ULUS GAR.BANK.	1
KOCATEPE CAMİ	11	ROYAL GARDEN P.	2	SIHHIYE OLGUN. E.	1
ATAKULE	10	SAKLIBAHÇE	2	İŞ BANK.GEN.MÜD.	1
ETNOĞRAFYA MÜZ.	9	SALT ULUS	2	İŞ BANK. BAH. LOK.	1
TBMM MÜZ.	9	SHERATON OTELİ	2	STAD OTELİ	1
NEXT LEVEL	8	TEPE PRİME	2	ANADOLU MED.M.	1
HACI BAY.CAMİ	7	VAKIFLAR APART.	2	DİL, TAR., COĞ. FAK.	1
CİNNAH 19	7	BİLKENT	2	GENÇ. SPOR MÜD.	1
AKÜN-ŞİNASİ	6	AK SARAY	1		
ANKARA PALAS	5	ANAFARTALAR Ç.	1		
SULUHAN	5	ANK ÜNİ EC. FAK.	1		
MİLLİ KÜTÜPHANE	5	ANK ÜNİ TAN. K.	1		
ULUCANLAR MÜZ.	4	ANKARA FEN LİS.	1		
AKM	4	ANKARA ÜNİV. S.	1		
ÇANKAYA KÖŞKÜ	3	AOÇ HAMAMI	1		
ÇENGELHAN	3	BAKANLIKLAR	1		
JW MARIOTT H.	3	CEBECİ LİSESİ	1		
SARAÇOĞLU MAH.	3	ÇANKAYA ÇSM	1		
KÜÇÜK TİYATRO	3	DANIŞTAY BİNASI	1		
EMEK İŞHANI	3	DOST KİTABEVİ	1		
ANKAMALL	3	ESKİ MACAR ELÇ.	1		

Görsel 8: *Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde yapılan yıkılmaması önerilen yapılar anketinin sonuçları*
Kaynak: *atölyez arşivi*

Sürecin ilerleyen aşamasında Mimarlar Derneği'nde, atölyez ve mimarlık öğrencileri topluluğunun işbirliğiyle diğer okulların öğrenci temsilcileriyle iletişime geçilerek, aynı anketin Ankara'daki diğer mimarlık okullarında da uygulanması sağlanmıştır. Başkent Üniversitesi ve ODTÜ'den gelen sonuçlar ile Gazi Üniversitesi'nin sonuçları karşılaştırmalı olarak birleştirilmiştir[11] **(Görsel 9-10).** Elde edilen anket sonuçlarından, mimarlık eğitiminin farklı kurumlarındaki ve farklı aşamalarındaki öğrencilerin Ankara kentine bakışını yorumlamaya olanak veren öznel yargıya bağlı, genelleyici olmayan bir veri yapısı elde edilmiştir. Bu veriler ışığında, ankete katılan öğrencilerin;

-kent içindeki gündelik sirkülasyonunun kentle ilişkilenmesinde belirleyici olması ve yapı seçiminde etkili olması

-okudukları eğitim kurumunun kentsel mekânsal yapısına ve onun yakın kentsel çevresine karşı daha duyarlı olması

-kentsel bağlamla, yerel ve toplumsal değerlerle ilişki kuramayan kentsel nesnelere (giriş kapıları, saat kuleleri, lale heykeli vb.) tematik kentsel çevre düzenlenmelerine (Ankapark, Harikalar diyarı, Gökkuşağı kafe, Keçiören şelalesi vb.) alışveriş merkezlerine, siyasi iktidara ya da siyasi temsile yönelik kurgulanan mekânlara (AOÇ Başkanlık Binası, Başbakanlık Binası, AKP Binası, CHP Binası, MHP Binası vb.), kentsel hafızada yere sahip döneminin değerlerini yansıtan yapılara (SSK İşhanı, Emek İşhanı, Ulus 100. Yıl çarşısı vb.) karşı mesafeli yaklaşması

-anıtsallığı ile öne çıkan yapıları (Anıtkabir, Kocatepe camii vb.), kentsel hafızada yere sahip döneminin değerlerini yansıtan yapıları (AŞTİ, Yüzüncüyıl Çarşısı, Sümerbank, Emek İşhanı vb.), bazı alışveriş merkezi yapılarını (Atakule, Next Level, Armada vb.) ile bazı kültür yapılarını (CSO, Opera Binası, vb.) hem yıkılması hem de yıkılmaması istenen yapılar olarak belirtmesi

-kentin çok kullanılan kamusal alanlarını (Kızılay Meydanı, Güven Park, Ulus Meydanı, pazar yerleri vb.) değerlendirmek konusunda çekindiği, bu alanların yıkılması ya da yıkılmaması durumu üzerine görüş belirtmemeyi tercih ettiği durumları gözlenmiştir.

Anket sonuçlarında öğrencilerin Ankara kentine bakışındaki farklılıkların görünür hale gelmesi ve çelişkili sonuçların ortaya çıkması, tema bağ-

YIKILMASI ÖNERİLEN YAPILAR / ANKARA ÜNİVERSİTELERİ MİMARLIK BÖLÜMLERİ							
KIZILAY AVM	116	TOKİLER	4	EGO MÜDÜRLÜĞÜ	2	MESA-KORU SİTESİ	1
GİRİŞ KAPILARI	73	BEŞEVLER İMAM.	4	MEDİA MARKET	1	PARK-VADİ EVLERİ	1
AOÇ CUM. BAŞK.	64	FATİH KÖP.	4	HAMAMÖNÜ PTT	1	BAŞKENT Ü. HAST.	1
GAZİ MMF	49	EMNİYET MÜD.	4	EYMİR GÖLÜ	1	KEÇİÖREN ŞEL.	1
ANKAMALL	27	GENÇ.SPOR MÜD.	4	TÜRKİYE VOL. FED.	1	LOFT	1
BAŞBAKANLIK	24	KOÇ KULELERİ	4	SER.PİY.KUR.BİNA	1	AKSEKİ CAMİİ	1
AŞTİ	20	İPEK ÜNİV.	4	ULUS İŞHANI	1	MEDİCANA	1
ULUS ÇARŞISI	19	CHP	3	MİLLİ PİYANGO	1	DİYANET ESKİ B.	1
AKP BİNASI	18	ATLANTİS	3	BATIKENT KUL.	1	KEÇİÖREN KAY..	1
CSO	17	ÇEVRE ŞEH. BAK	3	KURTULUŞ M.	1	ÇANKAYA KÖŞKÜ	1
NEXT LEVEL	15	ANITKABİR	3	HARİKALAR DİYARI	1	OPTİMUM	1
ATAKULE	14	KÜLTÜR BAK.	3	METROPOLİTAN H.	1	İNCEK MAYA KOLEJİ	1
ARMADA	12	GENÇ. SPOR BAK.	3	BAŞKENT GAZ	1	MÖVENPİCK	1
19 MAYIS STAD.	10	GAZİ HASTANESİ	3	THK GÖZLEM KUL.	1	AMETİST SİTESİ	1
EMEK İŞHANI	10	ARCADİUM AVM	3	CEBECİ BAN.MERD.	1	WESTGATE	1
KOCATEPE CAMİ	10	NATA VEGA	3	MAK. KİM. END.TAN	1	GORDİON KON.	1
KEÇİÖREN C. KUL.	10	ULUS 100.YIL Ç.	3	CONGRESİUM	1	BAŞKENT Ü. JAND.	1
ÇANKAYA OTELİ	10	SIHHIYE ADLİYE	3	CEBECİ KÜTÜP.	1	BAŞKENT Ü. HAZ.	1
GÖKKUŞAĞI KAFE	9	ULUS OPERA	3	KIZILAY LALE HEY.	1		
SAAT KULELERİ	8	KEÇİÖREN ŞEL.	3	DANIŞTAY BİNASI	1		
CONDİMİNİUM	8	SIHHIYE KÖPRÜSÜ	3	ULUS RADİSSAN	1		
MALTEPE PAZARI	8	TOBB	3	GAZİ MEDİKAL	1		
TARIM KÖY. BAK.	8	ÜST GEÇİTLER	3	ZAFER ÇARŞISI	1		
TAURUS AVM	7	YILDIRIM BEY. Ü.	2	DEMİRTEPE BALIKÇI	1		
SABANCI YURDU	7	TANDOĞAN M.	2	TES-İŞ BİNASI	1		
ESTARGON K.İ	7	ULUS SPOR MER.	2	GAZİ REKTÖRLÜK	1		
TAURUS AVM	7	BAŞKENT E.Ö.YUR	2	VAKIF. BÖLGE MÜD	1		
MHP BİNASI	6	GÖKSU PARKI	2	CEBECİ STADI	1		
MALTEPE OTO.	6	ASKİ	2	ANKAPARK	1		
GORDION	5	TANDOĞAN HEY.	2	ÇUKURAMB.HAY.	1		
SSK İŞHANI	5	ALTINDAĞ B.B.	2	ESKİ SÜMER BANK	1		
SIHHİYE KAT. O.	5	YKM	2	YÜZÜNCÜYIL EVLERİ	1		
GENÇLİK PARKI	5	ŞEHİRCİLİK BAK.	2	EKONOMİ BAK.	1		
ANAFARTALAR Ç.	4	A CİTY	2	ANK. DİŞ HEK.FAK.	1		

Görsel 9: *Ankara'daki Universitelerin Mimarlık Bölümleri'nde yapılan yıkılması önerilen yapılar anketinin sonuçları*
Kaynak: *atölyez arşivi*

YIKILMAMASI ÖNERİLEN YAPILAR / ANKARA ÜNİVERSİTELERİ MİMARLIK BÖLÜMLERİ							
ANITKABİR	71	BİLKENT	4	ANK ÜNİ TAN K.	1	SAĞLIK BAK.	1
CERMODERN	58	MİLLİ KÜTÜP.	4	ANKARA FEN LİSESİ	1	EYMİR GÖLÜ	1
ATAKULE	37	ULUCANLAR M.	4	ANKARA ÜNİV SİY.	1	BEYAZ EV	1
ULUS İŞ BANKASI	35	DMC	3	AOÇ HAMAMI	1	PLASTİK SAN.MER.	1
ANKARA GARI	31	SHERATON OTELİ	3	BAKANLIK YAPILARI	1	KARUM	1
ODTÜ	31	RESİM HEYKEL M.	3	BEYPAZARI EVLERİ	1	GÜVENPARK	1
ESKİ MECLİS	27	KENTPARK	3	CEBECİ LİSESİ	1	AOÇ CUM.BAŞK.	1
ULUS ZİRAAT B.	24	ÇENGELHAN	3	DANIŞTAY BİNASI	1	BAŞKENT Ü. REK.	1
ANKARA KALESİ	24	SARAÇOĞLU M.	3	DOST KİTABEVİ	1	OPTİMUM	1
OPERA BİNASI	19	EMEK İŞHANI	3	ESKİ MACAR ELÇ.	1	MET.KARARGAH	1
SÜMERBANK	19	BEYMEN BİNASI	3	GORDİON AVM	1	ZİRAAT MEKTEBİ	1
GAZİ REKTÖRLÜK	18	ANKAMALL	2	HİLTON	1	PANORA	1
NEXT LEVEL	17	ANK. SPOR SAL.	2	KARA KUTU	1	BESA KULE	1
İŞ BANK.GEN.M.	17	ATATÜRK LİSESİ	2	KEMAL KURDAŞ SL.	1	BAŞKENT Ü. KÜT.	1
ESENBOĞA HAV.	14	BÜYÜKELÇİLİKLER	2	KIZILAY AVM	1	İŞ BANKASI EVLERİ	1
AŞTİ	14	DİYANET CAMİİ	2	MEBUSEVLERİ APT.	1	ANKARA MÜT. BİR.	1
HAMAMÖNÜ	13	DTCF	2	NOTERLER BİRLİĞİ	1	ESKİ ÇSO	1
CSO	11	EGE PLAZA	2	SHOW TV BİNASI	1	PİRİNÇ HAN	1
KOCATEPE CAMİİ	10	KUR.SAV.MÜZ.	2	TAURUS	1	İPEK KIZ YURDU	1
ETNOĞRAFYA M.	10	ADLİYE	2	THE PARAGON	1	PEMBE KÖŞK	1
CİNNAH 19	9	KÜLTÜR BAK.	2	VİA GREEN	1	GEMİ EV	1
TBMM MÜZESİ	8	ROYAL GARDEN .	2	SIHHIYE OLG. ENST.	1	DOĞRAMACI CAMİİ	1
TÜRK TARİH KUR.	8	SAKLIBAHÇE	2	İŞ BANK. BAH. LOK.	1	PANORA	1
HACI BAYRAM C.	7	SALT ULUS	2	STAD OTELİ	1	İŞÇİ BLOKLARI	1
CONGRESIUM	6	VAKIFLAR APART.	2	ANADOLU MED.M.	1	İLLER BANKASI	1
ÇANKAYA KÖŞKÜ	5	ÇANKAYA ÇSM	2	DİL, TAR., COĞ. FAK.	1		
JW MARIOTT H.	5	MECLİS CAMİİ	2	GENÇ. SPOR MÜD.	1		
AKÜN-ŞİNASİ	5	ULUS GAR.BANK.	2	ESKİ TED	1		
ANKARA PALAS	5	ATO	2	100.YIL ÇARŞISI	1		
SULUHAN	5	RAHMİ KOÇ M.	2	BEYPAZARI EVLERİ	1		
AKM	4	KARUM	2	AOÇ	1		
KÜÇÜK TİYATRO	4	AK SARAY	1	ANKARA ARENA	1		
ARMADA	4	ANAFARTALAR Ç.	1	VAKKO BİNASI(GOP)	1		
TEPE PRİME	4	ANK ÜNİ EC. FAK.	1	YENİ ANAYASA M.	1		

Görsel 10: *Ankara'daki Universitelerin Mimarlık Bölümleri'nde yapılan yıkılmaması önerilen yapılar anketinin sonuçları*
Kaynak: *atölyez arşivi*

lamında kurulan tartışmalara zemin sağlamıştır. Anket sonuçlarına göre, Hipodrom Caddesi, Celal Bayar Bulvarı ve sürekliliğindeki Gazi Bulvarı, İsmet İnönü Bulvarı ve sürekliliğindeki Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu) hatları ile bu hatları kesen Söğütözü Caddesi, Mevlana Bulvarı (Konya Yolu), Atatürk Bulvarı ve sürekliliğindeki Cinnah Caddesi hatları üzerinde ve çevresinde şekillenen bir müdahale alanları dizisi ortaya çıkmıştır. Bu alanları, Ankara'nın Ulus ve Kızılay gibi merkez alanları, AOÇ kültür hattı gibi kent tarihinde kentsel kamusallığın tanımlandığı alanlar ile yeni merkez olarak şekillenmekte olan Eskişehir Yolu üzerindeki alanlar bağlamında konumlanan noktasal ilişkiler bütünlüğü içinde kavrayabiliriz. Bu anlamda müdahale alanlarının Ankara'da kentsel kamusal içeriklerin üretimi bakımından önem taşıyan bir bağlama yerleşik olduğunu söyleyebiliriz. Kent içinde böyle bir müdahale örüntüsü tanımlamak, kentin belirli bir alanında gerçekleştirilen müdahalenin etki alanını anlamak ve birbirinden bağımsız müdahalelerin kentte oluşturdukları etki alanıyla bir arada kenti dönüştürme gücünü tartışmak üzere alan açar. Belirlenen alanlarda yapılan müdahalenin içeriği de, kentsel kamusal mekân üretimine yönelik örgütlenen programlar ve yapısal araçlar kurgusu bağlamında anlam kazanır.[12] Önerilen bireysel ve kolektif eylem dizgeleri ve oluşturduğu müşterekleşme pratikleri mekânın kamusal içeriğinin oluşumunu sorgulamaya olanak verir. Müdahale alanlarının çeşitleniyor olması sonucu, kamusallık tartışmalarının farklı bağlamlarda inşa edilmesiyle, Ankara kentinin değişen kamusal yüzlerini gündeme alınır.

Tartışma

atölyez'de Ankara bağlamında gerçekleştirilen "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar", stüdyo kurgusunun pedagojik içeriği, stüdyo temasının kurduğu tasarım bağlamı ve Ankara kenti üzerine açtığı deneyleme alanlarıyla "Ankara, Eğitim ve Gelecek" kapsamında değerlendirebileceğimiz tartışma hatları oluşturur.

-Stüdyo kurgusunun pedagojik içeriğinin mimari tasarım eğitiminin geleceği bağlamında açtığı tartışma hatları:

-Kurgu içinde tanımlanmış bireysel ve kolektif tasarım eylemlilikleri ve etkileşime dayalı tartışma ortamları yoluyla; bireysel gelişimin yanı sıra, bireyler arası işbirliğinin, etkileşimin ve iletişimin geliştirilmesi, ekip çalışmasına yönelik sosyal becerilerin edinilmesi gözetilir. Bu stüdyonun verdiği mimari tasarım eğitimini, nitelikli proje üretim pratiği kazandırmanın ötesinde proje üretim süreçlerine ilişkin çalışma pratiği oluşturmaya doğru genişletir. Pratik ve teorik bilginin yanında, bilginin sosyal beceriler yoluyla aktarımını, işlenmesini ve yeniden üretimini tartışmaya açık olarak gündeme taşır.

-Stüdyoda farklı nitelikte ve farklı ölçekte tasarım işlerinin üretimine yönelik, disiplinler arası ilişkilerin kurulmasını teşvik eden bir kurgu oluşturulur. Hem farklı temsil biçimleri ve araçları ile çeşitli yapma pratiklerinin deneyimlenmesine hem de farklı kuramsal içeriklerin stüdyoyu beslemesine olanak tanınması, stüdyonun bilgi alanını genişletir ve mimari tasarım eğitiminin içeriğini yeniden sorgulayan bir gündem oluşturur.

-Stüdyo temasının mimari tasarım eğitiminin geleceği bağlamında açtığı tartışma hatları:

-Stüdyonun "Mimar Figürü"nü, mimarlığı ve mimarı sorgulayan kavramsal bir çerçeve olarak kullanmayı önermesi, mimarlık eğitimini sonu olmayan geniş bir bağlama taşıması bakımından tartışma açar.

-Stüdyonun, "isyan"ı mimarın bireysel iradesinin özgürleşmesine olanak veren bir tepki olarak kavramsallaştırması ve bir tasarımcı refleksi olarak gelişimini tartışması, mimari tasarım eğitimini, oluşturduğu tasarım refleksleri üzerinden sorgulamak üzere alan açar.

-Ankara kentinin geleceği bağlamında açılan tartışma hatları:

-Ankara kentinin "isyan" bağlamında ele alınması, kentteki iktidar mekanizmalarınca oluşturulmuş, kentlinin üretimine katılamadığı, yabancılaştığı kamusal mekânsal yapılanmalara müdahalede bulunma yollarını araştırır. Ankara'nın kısıtlanmış, bastırılmış, göz ardı edilmiş mekânsal potansiyellerini müşterek mekân üretimi bağlamında sorgulamayı sağlar.

-Mimarlık öğrencilerinin Ankara kentine bakışının, önerdikleri yıkım ve yaratım eylemlilikleri bağlamında aktarılması, öğrencilerin kentle ilişki kurma, kenti deneyimleme ve kente müdahalede bulunma eğilimlerine yönelik çıkarımlar oluşturur ve mimarlık eğitiminin Ankara ile kurduğu karşılıklı, dönüştürücü, üretken ve çatışmalı ilişkiyi tartışmaya olanak verir.

DİPNOTLAR

[1] Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde atölyez'de yürütülen tasarım ve araştırma çalışmalarının bir bölümü olarak paylaşıma açılan bu yazı, Adnan Aksu ve İrem Küçük Yılmaz tarafından yürütülmüş olan "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" temalı stüdyo çalışmaları üzerinden geliştirilmiştir.

[2] Kojin Karatani "Metafor Olarak Mimari" adlı kitabında, mimari istenci yaratma (poiseis) istenci olarak ele alır ve yapma, kurma, inşa etme eylemliliği bağlamında Batı düşüncesinin temeli olarak tartışır.Kojin Karatani, *Metafor Olarak Mimari*, Metis: İstanbul, 2005, 53-60.

[3] David Harvey, *Umut Mekânları*, Metis: İstanbul, 2015, 245-262.

[4] A.g.e., 247.

[5] "Mimar Figürü" üzerine stüdyo bağlamında üretilen kavramsallaştırmalar, stüdyo üretimleriyle birlikte "Mimarlığın İcadı Mimarın İnşası" adlı çalışmada paylaşıma açılmıştır.
Adnan Aksu, İrem Yılmaz, "Mimarlığın İcadı Mimarın İnşası" , *Mimarlık Okullarında Tasarım Stüdyoları: Farklı Denemeler*, ed. Ayşen Çelen Öztürk, (İstanbul: Yem Yayın, 2019), 14-25.

[6] Gilles Deluze ve Felix Guattari tarafından kavramsallaştırılan "rizom", harekete ve yatay yayılmaya dayalı anti hiyerarşik oluşumu ifade eder.
Gilles Deleuze ve Félix Guattari, *A Thousand Plateaus*, çev. Brian Massumi, Minneapolis: Minnesota Press, 2005, 5.

[7] "İsyan", herkesçe bilinen direniş, karşı çıkış, reddetme çağrışımlarının ötesinde, yeniden var etmek/kurmak üzere direnç oluşturan, özgürleştirici bir eylemliliğin tarifini de yapar. Bu anlayışla, David Harvey, "isyan"ı "asi kentler" üzerinden tartışırken, kentlinin kentsel mekânın üretiminde söz sahibi olmak için isyan etmesiyle gelişen devrimci süreçleri konu eder. Kapitalizmin kentteki mekânsallaşmasının kamusal alan üzerinde yarattığı baskının, kentlinin mekânsal üretimini kısıtlayıcı etki yaratarak, kamusal alanın özgürleşmesine engel oluşturduğunu belirtir. Buna karşı, kentlinin direnç oluşturarak müşterek mekânsal üretim arayışına girmesiyle, kamusal alanları özgürleştiren asi mekân kurgularının oluşumunu anlatır.
David Harvey, *Asi Şehirler: Şehir Hakkından Kentsel Devrime Doğru*, çev. Ayşe Deniz Temiz, İstanbul: Metis Yayınları, 2019.

[8] Albert Camus bilincin isyanla doğduğunu ve isyanın, haklarının bilincine varmış bilinçli kişinin işi olduğunu anlatır. Ona göre isyan "hayatın kendisine karşı yapılan bir eylem"dir ve bireysel iradenin özgürlüğü ile mümkündür. Bu anlayışla, mimarın eylemde bulunarak isyankar bir müdahale oluşturabilmesi bireysel iradesinin özgürleşmesiyle mümkün olur.
Albert Camus, *Başkaldıran İnsan*, çev: Tahsin Yücel, İstanbul: Can Yayınları, 2010.

[9] 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinden oluşan 25 kişilik düşey stüdyo öğrenci grubu; Betül Deveoğlu, Zeynep Kalkan, Safiye Mumcuoğlu, Hediye Elüstü, Merve Erdem, Safiye Güvenç, Atamurat Durdymuradov, İlkim Demirbaş, Eda Abay, Sema Çağlayan, Sevda Kütük, Şefika Abdulmoomin, Merve Özduman, Babak Burbagher, Gülşen Ergün, Burak Keskin, Pınar Cerit, Gülistan Berber, Tuğçe Çağ, Ceren Öksüz, Evin Zelal Ataç, Hasan Söylemez, Celal Sezer, Gamze Köküm, Gizem Nalbur adlı öğrencilerden oluşmuştur.

[10] Kızılay Avm, Gazi MMF, AOÇ Başkanlık Binası, Başbakanlık Binası, Ulus Şehir Çarşısı, CSO, AKP Binası, Ankamall, Atakule, Emek İşhanı, Kocatepe Camii, Next Level, 19 Mayıs Stadyumu, Condominium, Maltepe Pazarı, AŞTİ, Armada, MHP Binası, Keçiören Cumhuriyet Kulesi, Estergon Kalesi, Beşevler İmamhatip Okulu, Sabancı Kız Yurdu, Ulus 100. Yıl Çarşısı, Sıhhıye Adliye Binası, SSK İşhanı yapıları tanımladığı kentsel kamusal içeriklerle ilişkili olarak , atölyez'de "isyan mimarlığı/ asi mimar" teması bağlamında ele alınmıştır.

[11] ODTÜ ve Başkent Üniversitesi mimarlık öğrencileri arasında yapılan anketler öğrencilerin sınıf bilgisini içermediğinden anketin uygulandığı öğrenci grubu bilgi ve deneyim düzeyi olarak karma bir grup olarak kabul edilmiştir. O nedenle bu anketler ile yapılan karşılaştırmalarda, Gazi Üniversitesi'nde bilgi ve deneyim düzeyine göre farklı sınıflara göre ayrıştırılarak uygulanan anketler birleştirilmiş ve karma bir grup olarak yeniden değerlendirilmiştir.

[12] atölyez'de "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" teması bağlamında üretilen tasarım işleri atölyenin atolyez0.blogspot.com.tr adresinde yayınlanmaktadır. Ayrıca atölye çalışmaları kitap haline getirilmiş olup, elektronik ve basılı olarak yayına hazırlanmaktadır.

KAYNAKÇA

Adnan Aksu, İrem Yılmaz, "Mimarlığın İcadı Mimarın İnşası", *Mimarlık Okullarında Tasarım Stüdyoları: Farklı Denemeler*, ed. Ayşen Çelen Öztürk, (İstanbul: Yem Yayın), 2019.

Albert Camus, *Başkaldıran İnsan*, çev: Tahsin Yücel, İstanbul: Can Yayınları, 2010.

David Harvey, *Umut Mekânları*, Metis:İstanbul, 2015.

David Harvey, *Asi Şehirler: Şehir Hakkından Kentsel Devrime Doğru*, çev. Ayşe Deniz Temiz, İstanbul: Metis Yayınları, 2019.

Gilles Deleuze ve Félix Guattari, *A Thousand Plateaus*, çev. Brian Massumi, Minneapolis: Minnesota Press, 2005.

Kojin Karatani, *Metafor Olarak Mimari*, Metis: İstanbul, 2005.

biyografi

İrem Küçük Yılmaz

Lisans eğitimini 2009 yılında G.Ü.M.M.F'te tamamlamıştır. 2013 yılında sonlandırdığı, "Mimari Tasarım Stüdyolarının Deneysel Mimarlık Anlayışı Doğrultusunda Kurgulanması" üzerine özelleşen yüksek lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ve IAAC'ta eş zamanlı olarak yürütmüştür. Gazi Üniversitesi'nde "Mimarlıkta Tasarım Mekanını Yeniden Düşünmek" üzerine yaptığı doktora tez çalışmasını 2018 yılında tamamlamıştır. 2009 yılından beri mimari tasarım stüdyosunda derse girmekte ve tasarıma deneysel yaklaşımla çeşitli stüdyo kurguları geliştirmektedir. 2014 yılından beri atölyez'de yürütücülük yapmakta ve çeşitlenen tematik içerikler bağlamında mimarlığın ne olduğunu ve mimarın kim olduğunu araştırmaktadır. Mimari tasarım stüdyosundaki çalışmalarına ek olarak farklı ortamlarda yürüttüğü akademik çalışmalar ve katıldığı mimari yarışmalarla mesleki çalışmalarını sürdürmektedir. Tasarım Kuramları, Mimari Tasarım Süreçleri, Mimari Tasarım Eğitimi uzmanlık alanlarıdır.

özet

"atölyez" Deneyim 1: Ankara'nın Asileşen Mimarları ve Asileş(tiril)en Mekânları Üzerine

Mimari tasarım eğitimi, tasarım stüdyolarının benimsediği eğitsel yaklaşıma bağlı olarak çeşitlenen stüdyo kurguları, temaları ve bağlamlarıyla şekillenen kapsamlı bir içeriğin çerçevesini kurar. Mimari tasarım eğitimini, "Ankara, Eğitim ve Gelecek" teması kapsamında tartışan bu çalışma, atölyez'nin "Mimar Figürü" ana temasıyla yürüttüğü stüdyolar dizisinin ilki olan, Ankara kentini problem alanı olarak belirleyen "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" stüdyo çalışmalarını konu alır. Bir yandan stüdyonun kendine özgü olarak geliştirdiği kurgusunu ve tematik içeriğini paylaşıma açarken diğer yandan Ankara kenti üzerine sahip olduğu bilgi ve deneyim birikimini aktarır. Çalışmanın konuyu ele alış biçimi, hem mimari tasarım stüdyosunun eğitsel kurgusu, hem de Ankara'nın kentsel/mekânsal tasarım potansiyelleri bağlamında içerik oluşturur. Üç bölüm halinde kurgulanan bu çalışmanın ilk bölümü, Mimar Figürü" ve "İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" temalarının içeriğine ve tanımladığı sorunsal alana ilişkin bilgi verir. İkinci bölüm İsyan Mimarlığı/Asi Mimar" temasına özgü olarak yapılandırılan stüdyo kurgusunu anlatır ve sürecin işleyişini açıklar. Üçüncü bölüm ise, Ankara kentinin bir müdahale alanı olarak ele alınışını, kente yapılan müdahalelerin etki alanlarını ve içeriğini tartışır. "İsyan"ın mimari bir refleks olarak gelişimini ve "asi mekânlar"ın tasarımını Ankara bağlamında sorunlaştırır.

Anahtar kelimeler: mimari tasarım eğitimi, atölyez, isyan mimarlığı, asi mimar, Ankara